

Handläggare
Pia Vinborg

Datum
2021-12-21

Vår beteckning
RS/212489

Ert Datum
2021-10-08

Er beteckning
Fi2021/03100

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning,
Kommunenheten
Karin Gustafsson
karin.gustafsson@regeringskansliet.se
103 33 Stockholm

Svar på remiss - Betänkandet En god kommunal hushållning (SOU) 2021:75)

Region Värmland har fått tillfälle att lämna svar på rubricerad remiss och vill lämna följande synpunkter.

Sammanfattande synpunkter från Region Värmland

Region Värmland är positiva till de delar som vi anser bidrar till en effektivare ekonomistyrning:

- utredarens analys om att en viktig faktor för effektiv ekonomistyrning är bättre planeringsförutsättningar med tidigare statliga besked och generella statsbidrag istället för riktade statsbidrag
- krav på en långsiktig planering: Ett 10-årigt program för god kommunal hushållning med tydliga mål. Varje generation ska ta ansvar för sin ekonomi
- en statlig garanti för intäkterna i kommuner och regioner vid djupare konjunkturnedgångar

Region Värmland är negativa till de delar i utredningens förslag som vi anser inte bidrar till en effektivare ekonomistyrning:

- ett för stort fokus på det årliga balanskravet, vilket riskerar en suboptimering
- ett balanskravsresultat som är svårt att förstå hur det räknas ut och inte fullt ut har en koppling till resultatet och redovisningen

Handläggare
Pia Vinborg

Datum
2021-12-21

Vår beteckning
RS/212489

Ert Datum
2021-10-08

Er beteckning
Fi2021/03100

- en ekonomimodell där inte hela pensionsskulden ingår (blandmodell) - detta trots att ansvarsförbindelsen, i utredningens förslag av mål och utvärdering av finansiell ställning, ändå ska inkluderas
- minskad handlingsfrihet genom att inte få nyttja eget kapital utan att återställa om man inte har 50 procent i soliditet, vilket är en för hög nivå
- införande av en resultatreserv – resultatreserven som föreslås är ingen reserv utan bara en möjlighet att, under vissa förutsättningar, få använda viss del av det redan upparbetade egna kapitalet.
- att en ny statlig myndighet följer den ekonomiska utvecklingen för samtliga kommuner/regioner. Fokus bör istället vara på de få som har behov av stöd
- att begreppet god avkastning inom medelsförvaltning tas bort – utredningen kopplar begreppet felaktigt till hög risk
- att fokus på förvaltning av pensionsmedel ska tonas ner, särskilt regionerna har stora pensionsskulder som ökar och det finns behov att kunna värdesäkra dessa.
- att delårsrapporten endast innehåller en resultaträkning gör att viktiga perspektiv i uppföljningen av ekonomi och verksamhet ges mindre vikt
- att kopplingen mellan verksamhet och ekonomi försvåras genom olika tidsperspektiv på respektive plan, samt att ettåriga verksamhetsplaner riskerar att ge kortsiktiga åtgärder och mål

Region Värmlands synpunkter och kommentarer till utredningens förslag, numrerade enligt förslagen i betänkandet

6.3 God kommunal hushållning

6.3.4 Mål för ekonomin i programmet för god kommunal hushållning

Utredningens förslag: Programmet för god kommunal hushållning ska minst innehålla mål för:

Handläggare
Pia Vinborg

Datum
2021-12-21

Vår beteckning
RS/212489

Ert Datum
2021-10-08

Er beteckning
Fi2021/03100

1. årets resultat,
2. soliditet inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser,
3. självfinansieringsgrad av investeringar, och
4. låneskuld

Regionens kommentar: Visserligen bra mål som ger jämförbarhet i sektorn men Region Värmland anser att utformning av vilka mål som programmet för god ekonomisk hushållning minst ska innehålla borde tas fram i det efterföljande normerande arbetet. Detaljeringsgraden av kommunallagen ökar vilket vi ser negativ på.

6.3.7 Medelsförvaltning och förvaltning av pensionsmedel

Utredningens förslag: Bestämmelsen om att kommuner och regioner ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses tas bort. Skyldigheten för fullmäktige att besluta om riktlinjer för medelsförvaltningen och för förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser tas bort.

Regionens kommentar: Region Värmland anser att begreppet *god avkastning med betryggande säkerhet* ska behållas. God avkastning med betryggande säkerhet är ett tydligt begrepp som syftar till effektivitet, det vill säga hög riskjusterad avkastning, samtidigt som ändamålsenlig riskhantering och kontroll upprätthålls. God avkastning är inte synonymt med hög avkastning/spekulation.

Precis som staten själv agerar behöver även regioner och kommuner kunna bedriva en effektiv finansförvaltning för att hantera det långsiktiga perspektivet. Särskilt regionerna har stora pensionsskulder som ökar och det finns behov att kunna värdesäkra dessa.

Staten har både lån och omfattande placeringar (ex AP-fonder). Privata bolag som drivs effektivt ser löpande över sin kapitalstruktur där skuldfinansiering är centralt i lämplig utsträckning. För privatpersoner är det naturligt att både ha skulder (tex bostadslån) och samtidigt ha placeringar.

God avkastning är lika centralt som begreppet ”mest ekonomiskt fördelaktigt” vid upphandlingar – det vill säga detta betyder varken högst avkastning eller lägst pris. Kommuner/regioner ska verka för

Handläggare
Pia Vinborg

Datum
2021-12-21

Vår beteckning
RS/212489

Ert Datum
2021-10-08

Er beteckning
Fi2021/03100

samhällsekonomisk effektivitet – det vill säga med minsta möjliga ekonomiska insatser (skatter) tillhandahålla beslutad samhällsservice. Detta uppnås genom god kostnadskontroll och effektiv hantering av egna medel/medelsförvaltning.

Kommuner, regioner och staten har en unik förmåga att bära risk till gagn för medborgarna. Fokus ska ligga på riskhantering inte på att avveckla alla risker. Genom riskeliminering begränsas kommuner/regioners förmåga till effektiv medelsförvaltning och därmed minskas möjligheterna att verka för en samhällsekonomisk effektivitet med ett långsiktigt perspektiv.

6.4 Ekonomi i balans

6.4.1 Balanskravet

Regionens kommentar: Regionen håller med utredningens bedömning, under 6.4.1, att huvudregeln även fortsättningsvis bör vara att negativa balanskravsresultat ska regleras inom tre år.

6.4.2 Undantag från balanskravet

Utredningens förslag: Möjligheten att åberopa synnerliga skäl för att inte upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna tas bort. Undantag från kravet på att upprätta en budget där balanskravsresultatet är positivt får göras om kommunen eller regionen har en stark finansiell ställning.

Regionens kommentar: Låt kommuner/regioner själva definiera vad *en stark finansiell ställning* innebär.

En kommun/region har enligt utredningen en *stark finansiell ställning* om dess soliditet överstiger 50 procent. Kommuner och regioner ges minskad handlingsfrihet genom att inte få nyttja eget kapital utan att återställa om man inte har nått upp till 50 procent i soliditet, denna nivå på soliditet anser Region Värmland vara en för hög nivå. Kommuner/regioner bör ges handlingsfrihet att själva definiera vad en stark finansiell ställning innebär för sin kommun/region och i det föreslagna programmet beskriva hur planen ser ut för att nå dit.

6.4.3 Undantag från kravet på att reglera negativa balanskravsresultat

Utredningens förslag: Möjligheten att åberopa synnerliga skäl för att inte reglera ett negativt balanskravsresultat tas bort. Undantag från kravet på

Handläggare
Pia Vinborg

Datum
2021-12-21

Vår beteckning
RS/212489

Ert Datum
2021-10-08

Er beteckning
Fi2021/03100

reglering av ett negativt balanskravsresultat får göras om kommunen eller regionen har en stark finansiell ställning.

Om det finns särskilda skäl får tiden för reglering av ett negativt balanskravsresultat förlängas från tre år till de närmast följande sex åren. Reglering av ett negativt balanskravsresultat ska ske i budgeten senast det sjätte året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.

Regionens kommentar: För att både skapa ett långsiktigt ansvarstagande och få acceptans för utgångspunkten med årlig balans i resultatet krävs att det finns möjlighet till tillfälliga undantag. Detta bör dock endast tillåtas under förutsättning av följsamhet till det, av kommunen/regionen, antagna långsiktiga programmet.

(Se även regionens kommentar under 6.4.2 om en *stark finansiell ställning*.)

6.4.5 Nya balanskravsjusteringar

Utredningens förslag: Balanskravsutredningen ska kompletteras med två nya justeringsposter som därmed inte ska beaktas vid beräkningen av årets resultat efter balanskravsjusteringar:

- exploateringsbidrag, investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar
- ökning eller minskning av pensionsförpliktelser till följd av ändring av livslängdsantaganden eller diskonteringsränta.

Regionens kommentar: Beräkningen av balanskravsresultatet bör förenklas och definitionerna avseende justeringsposterna förtydligas. Ytterligare justeringsposter kräver extra administration för att uppfylla kraven i både balanskravet och redovisningen.

Justeringsposterna i balanskravet skulle kunna förenklas så att beloppen/justeringsposterna direkt kan hämtas från redovisningen.

6.4.6 Redovisning av årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat

Utredningens förslag: Årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultatet ska anges i direkt anslutning till posten årets resultat i resultaträkningen.

Handläggare
Pia Vinborg

Datum
2021-12-21

Vår beteckning
RS/212489

Ert Datum
2021-10-08

Er beteckning
Fi2021/03100

Regionen kommentar: Region Värmland motsätter sig förslaget. Låt balanskravsutredningen vara separerad från resultaträkningen. Resultaträkningen och balanskravsutredningen bör vara åtskilda då det är två olika rapporter med olika innebörd. Ytterligare resultatrader skapar otydlighet och förvirring. Dessutom finns ingen möjlighet att i resultaträkningen förklara balanskravsutredningen och dess justeringar.

6.5 Resultatreserv

6.5.1 En resultatreserv kan främja balans

Utredningens förslag: En resultatreserv införs till vilken kommuner och regioner får reservera delar av sina överskott

Regionens kommentar: Region Värmland ställer sig frågande till förslaget att införa en resultatreserv. Resultatreserven som föreslås är ingen reserv utan bara en möjlighet att få använda viss del av det upparbetade egna kapitalet. Eftersom endast kommuner/regioner med ett positivt eget kapital får införa en resultatreserv så kan dessa kommuner/regioner lika gärna tillåtas att använda det egna kapitalet under förutsättning att det sker utifrån en följsamhet till det 10-åriga programmet.

6.5.6 Redovisning av resultatreserven

Utredningens förslag: Reservering av medel till och användning av medel ur resultatreserven ska redovisas i balanskravsutredningen.

Resultatreserven ska redovisas som en delpost under eget kapital i balansräkningen.

Regionens kommentar: Om en resultatreserv införs anser regionen att resultatreserven i stället borde redovisas som en varav post till eget kapital, för att göra uppställningen mer logisk, då resultatreserven är en del av resultatet.

6.7 Budget, räkenskaper och uppföljning

6.7.1 Planer och mål i budgeten

Utredningens förslag: Krav införs på att planen på ett år för verksamheten i budgeten och planen på tre år för ekonomin i budgeten ska innehålla mål för planperioderna som utgår från programmet för god kommunal hushållning. Kravet på att ange mål och riktlinjer samt

Handläggare
Pia Vinborg

Datum
2021-12-21

Vår beteckning
RS/212489

Ert Datum
2021-10-08

Er beteckning
Fi2021/03100

finansiella mål samt finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning i budgeten ska tas bort.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om budgetens planer och mål för verksamheten och ekonomin har uppnåtts och följts, samt om utfallet av dessa är förenligt med programmet för god kommunal hushållning.

Regionens kommentar: Förslaget stödjer en långsiktigt hållbar planering och kopplar ihop planeringen med programmet för god hushållning. Kopplingen skulle tydliggöras ytterligare om planerna för verksamhet och ekonomi i budgeten har samma tidsperspektiv.

I utredningens förslag behålls plan för verksamhet på ett år och plan för ekonomi på tre år, Region Värmland föreslår att treårsplaner görs för både verksamhet och ekonomi. Ettåriga planer för verksamhet riskerar att styra mot kortsiktiga mål och åtgärder, samt att motverka syftet att koppla ihop verksamhet och ekonomi.

6.7.9 Förändrad delårsrapport

Utredningen förslag: Kraven avseende delårsrapporten förändras. Kraven på att delårsrapporten ska innehålla en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse tas bort.

Tidsperioden som delårsrapporten baseras på förändras, delårsrapporten ska minst omfatta räkenskapsårets första tre månader. Tidpunkten för överlämnande av delårsrapport till fullmäktige och revisorer ändras, styrelsen ska överlämna delårsrapporten till fullmäktige och revisorer inför behandling i fullmäktige senast vid utgången av juni mån

Regionens kommentar: Regionen ställer sig positiv till tidigareläggningen av delårsrapporten men anser att en delårsrapport även fortsättningsvis bör innehålla en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Om balansräkning och förvaltningsberättelse utesluts helt ur delårsrapporten blir uppföljningen av beslutade planer ofullständig, vilket ökar risken för att riskfaktor inte upptäcks.

Resultaträkningen visar verksamhetens resultat/prestation men den visar inte den finansiella ställningen som återfinns i balansräkningen. Av resultaträkningen framgår inte kommunens/regionens ekonomiska situation

Handläggare
Pia Vinborg

Datum
2021-12-21

Vår beteckning
RS/212489

Ert Datum
2021-10-08

Er beteckning
Fi2021/03100

såsom tillgångar, skulder, eget kapital. Balansräkningen visar hur kommunen/regionen mår för tillfället vilket borde vara viktig del att ta med i beslutsunderlaget för eventuella åtgärder.

6.9 Vägledning och stöd inom ekonomistyrning

6.9.4 Vägledning och stöd bör ges av en statlig myndighet

Utredningens förslag: En statlig myndighet ges i uppdrag att lämna vägledning och stöd till kommuner och regioner i frågor avseende ekonomisk styrning och förvaltning. Myndigheten ges även i uppdrag att löpande följa den ekonomiska utvecklingen och tillämpningen av bestämmelserna om den ekonomiska förvaltningen för kommuner och regioner. Myndigheten ges inte rätt att meddela föreskrifter.

Regionens kommentar: Region Värmland motsätter sig förslaget. En statlig myndighet med 4-5 tjänster som saknar rätt att meddela föreskrifter kan endast förväntas ge begränsad nytta för sektorns ekonomistyrning.

6.10 Statistik

6.10.4 Ökad kvalitet och effektivitet i uppgiftsinsamlingen

Utredningens bedömning: Statistiska centralbyrån bör fortsätta arbetet med att effektivisera och kvalitetssäkra arbetet kring uppgiftslämnandet från kommuner och regioner.

Regionens kommentar: Region Värmland ser positivt på utredningens bedömning att betona vikten av att effektivisera och kvalitetssäkra uppgiftslämnningen. Den ökade administrativa bördan hos kommuner och regioner får inte överstiga nyttan med en utökad statistikinlämning.

Regionstyrelsen

Fredrik Larsson
Regionstyrelsens Ordförande

Handläggare
Pia Vinborg

Datum
2021-12-21

Vår beteckning
RS/212489

Ert Datum
2021-10-08

Er beteckning
Fi2021/03100

Peter Bäckstrand
Regiondirektör